

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ár 1 évre 8 pengő.
Postatakarékpénztári csekk számla: 43,916.

FŐSZERKESZTŐ: DR. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SÁNDOR.

Bertók Béla püspök jubileuma

Beszámoló a munkácsi örömnapról

A trianoni kegyetlen békediktátum egyik következményeként 1923 június 7-én megalakult s jelenleg is még külön szervezetként élő Kárpátaljai Református Egyházkerület első s a magyar történelem újabb, örvendetes alakulása folytán, egyben utolsó püspöke: *Bertók Béla*, ez év augusztus havában érte meg munkácsi lelkipásztorságának 25. esztendejét, amellyel — előzőleg már segéd- és rendes lelkési minőségben eltöltött éveit is tekintetbe véve — szolgálatának negyvenkét esztendő magaslátára jutott el. E rendkívüli jelentőségű alkalmat felhasználva, a munkácsi egyházközség olyan ünnepséget rendezett, olyan megtiszteltetést adott kiváló lelkipásztorának, amelyet akár külső méreteit, akár bensőségének melegségét nézzük, sohasem fog elfelejtetni, ki benne résztvenni szerencsés volt.

Bár e felemelő, magasztos ünnepség különleges szépségénél, eszméltetésre, áldott tanulságok szerzésére kiválóan alkalmas voltánál fogva megérdemelne a rajta elhangzott minden szó megörökítését, lapunk jelenlegi, korlátozott terjedelme miatt csak nagyobb vonásokban adhatunk számot az alábbiakban a történetekről.

A szeptember 17-re kitűzött ünnepi alkalomra nagy számban sereglett össze a munkácsi egyház szép, vonzó templomába s az ennek közvetlen közelében levő s a templommal az ünnepély tartamára hangszóróval összekötött tágas „Otthon”-ba nemcsak a munkácsi református egyháznak, hanem a város minden felekezeti és nemzetiségű lakosságának apraja-nagyja — a kárpátaljai egyházkerület beregi, máramaros-ugocsei és ungi egyházmegyéiből sok lelkész, tanító és egyháztág az esperesek és egyházmegyei gondnok vezetésével — ott láttuk a vármegye vezető embereit: főispánt, alispánt, főszolgabírákat és egyéb vármegyei tisztviselőket; a hadsereg Munkácson állomásozó magasabbrangú tisztjeit; a nemrég hazatért területek országgyűlési képviselői közül ötöt s végül e szép gyülekezet koronáiként Dr. Révész

Imre, Sörös Béla püspököket s a tizáninenni püspök képviselőjében megjelent Enyedy Andor egyházkerületi főjegyzőt.

A délelőtt 10 órakor alkalmi istentisztelettel kezdődött ünnepségen a templomi szolgálatot az akadályozva levő beregi esperes helyett *Györke István* beregújfalui lelkipásztor, egyházmegyei főjegyző végezte, Ezék. XLIV. 23., illetve Filippi II. 17., 18. v. alapján megrázó és meggyőző erővel, minden gyalró, emberi szemponton felülemelkedő tisztánlátással hirdetvén a soha el nem múló, örök Igét; hatásosan szólván a gyülekezet és pásztor helyes viszonyáról s találó megállapításokkal mutatván rá a juhaiért életét is feláldozó pásztoraként 25 hosszú esztendőn át a gyülekezet igazi javára működött egyházi szolgálta hatalmas teljesítményeire... Igehirdetés előtt a munkácsi református egyházi énekkar precíz énekében, utána Balog Sándor szernyei igazgató-tanító klasszikus szépségű, művészi orgonajátékában, majd ugyancsak az ő kíséréte mellett Főry József nagyberegai igazgató-tanítónak a legnagyobb magasságokban is ezüstösen csengő, tökéletes szövegkiejtéssel előadott szólóénekében gyönyörködött az ünneplő gyülekezet.

Az ünnepség a templomban folytatódott tovább. A presbitérium diszgyűlése buzgó fohással és rövid beszéddel megnyitvatván, az egyházközség jelenlegi gondnoka, *Kosztju János* lelkeshangú határozati javaslatot terjesztett elő, melynek egyhangú elfogadásával a presbitérium minden időkre szólóan megörökítette azokat a kiváló érdemeket, melyeket Bertók Béla egészen rendkívüli, nehéz időkben, egy negyedszázadon át a munkácsi egyház lelki és anyagi jóléte, a magyar nemzeti érzés, öntudat ápolása, a különféle vallású és nemzetiségű emberek békés együttműködése, a magyar kultúra fejlesztése s a gyámolításra szorulókat megsegítése, fel-emelése érdekében végzett fáradhatatlan, nagyértékű munkásságával szerzett.

E határozat egyben a munkácsi egyházközség és presbitérium tagjainak meleg ragaszkodását, igaz szeretettől áthatott köszöntését és soha el nem múló háláját is tolmácsolta.

A díszgyűlés berekesztése után a közelből-távolból egybegyűlt tisztelgők részéről 33, hosszabb-rövidebb méltató és üdvözlő beszéd hangzott el... Az Egyetemes Egyháztól, a Kárpátaljai Szinghái Szövetkezeten át a munkácsi Kálvin Nyomdaig ennyi szervezet, testület és intézmény juttatta gondolatokban gazdag, formás és hatásosan előadott megnyilatkozásokban kifejezésre túlaradó örömét, köszönetét és jókívánságait azért, hogy Bertók Béla áldásos életének és munkásságának egy-egy darabját hosszú évtizedeken át az ő oltárai tűzén égetgette és égeti ma is... (Szinte hihetetlen, hogy egy embernek az életéből ily sokirányú tevékenység kiteljék; pedig az igazság az, hogy ezekkel még mindig nem volt kimerítve az ő különlegesen nagyméretű munkásságának minden vonatkozása...) Sajnos, hogy a fentebb már érintett körülmény miatt (meg aztán gyorsírói feljegyzések hiányában is) még rövid kivonatban sem ismertethetjük itt az elhangzott magasröptű, emelkedett szellemű beszédeket (Révész és Sörös püspökök, Enyedy egyházker. főjegyző, R. Vozáry Aladár országgyűlési képviselő, egyházker. világi főjegyző, Egerházy Lajos ORJÓ-igazgató, Siménfalvy főispán, Demkő országgyűlési képviselő, Dr. Tarczy Károly kereskedelmi iskolai, Dr. Jankovich József gimnáziumi igazgatók, Dr. Péter Zoltán, Bácsy Gyuláné, Bácsy Gyula stb. stb. szavait) és az ünnepelt munkácsi lelkipásztor-püspököknek az üdvözlésekre adott s eredményeinek, sikereinek titkát megkapó őszinteséggel feltáró választát és hálaadó imádságát; e megnyilatkozásoknak különleges szépségét s hatását illetőleg azonban nem hallgathatjuk el annak megállapítását, hogy a több, mint három órán át tartott templomi ünnepség alatt a közönség soraiban a fáradtság, türelmetlenség, nyugtalanság semminemű jelét nem vehette észre a figyelmes szemlélő, sőt egyre iokozódó érdeklődést és lelkesedést tapasztalt...

A templomi ünnepségen, majd az ezt követőleg a Csillag-szálló éttermében közel 300 résztvevő jelenlétében végbement közebed alkalmával elhangzott beszédekből (utóbbi helyen a püspökökön kívül figyelemreméltó felszólalások történtek Duliskovich Eumén munkácsi gör. kath. főesperes, Dr. Korláth Andre országgyűlési képviselő, Isaák Imre máramaros-ugocsai esperes, Fekesházy Zoltán alispán részéről) tisztán és világosan bontakozott ki egy csodálatosan gazdag munkásságú, az egyházi és világi közélet sokszor bonyolult problémáinak megoldására, nehéz terheinek viselésére, a kisebbek, a gyengébbek előtt ragyogó fáklyaként világitásra hivatott, vezérségre termett kiváló egyéniségnek megkapó képe... Szinte magunk előtt láttuk az egykori puritán egyszerűségű munkácsi kántortanítói hajlék meghitt belsejét, melyben 66 évvel ezelőtt nagy Püspökünk napvilágot látott; megjelent előttünk a munkácsi és sárospataki iskolák áldott emléin ismeretekben meggazdagodott ifjú lelkészjelölt, ki tudományzomjától hajtva, a budapesti egyetem filozófiai fakultásán keres további gyarapodást, ahol egyben alkalma nyílik sajátos vágyának, az írás és ujságírás titkaiba

való betekintésnek, az e téren való alaposabb tájékozódásnak, az ólomkatonák útján elérhető hatások megismerésének megvalósítására; majd láttuk, midőn — előbbi szerelméhez visszatérve — a győrteleki, fehérgyarmati, munkácsi eklézsiákban — bölcsesterek vezetése mellett — készül, mint segédlelkész az élet nagy feladataira; láttuk, mint a zápszonyi, beregsurányi kisebb, de széles munkamezőt nyújtó egyházközségek rendes lelkipásztorát nagyszabású külső és belső egyházépítő tevékenység lázában... Beregsurányi szolgálatának ideje alatt teljesen új, modern lelkészi lakás épül, iskola és templom elhanyagolt, rozszant állapotukból szépséges új kontóba öltöznék; az egyház belső építése — az akkor még sok helyen nem is ismert módszerek bevezetésével — nagy lendületet vesz; a sokoldalú, testlelket igénybevevő helyi tevékenység mellett azonban arra is tud időt szakítani, hogy a szomszédos Beregszászban akkortáiban alapított hetilap főszerkesztőségét átvéve, egyik barátja támogatásával, a beregszászi segédlelkészi szobácskát (melynél egyszerűbb, kezdetlegesebb „szerkesztőség” aligha volt még valahol a világon) a városi és vármegyei közvélemény irányításának helyévé tegye... Láttuk az egyházi közéletben élénk tevékenységet folytató egyházmegyei al-, majd főjegyzőt, ki csakhamar — alig 37 éves korában — a hatvannégy egyházközséget számláló beregi egyházmegye élére, a nem mindennapi képességeket igénylő esperesi székbe kerül... Esperességének ideje alatt korszerű, üdvös újítások egész sora valósul meg, körültekintő, tapintatos vezetése mellett. Kilenc évig alig van bírósági ügy s minden megüresedő lelkészi állás békés egyetértéssel, meghívás útján nyer betöltést. Mint már megvalasztott s hivatalát folytató esperest hívja meg 1914. évben szülővárosának, Munkácsnak nagymúltú egyháza a néhai Sütő Kálmán örökébe. 1914 augusztus 2-án, az akkor már kitört világháború kezdőnapjainban foglalja el helyét, amelyről azóta szünet nélkül árasztja ragyogó képességeikkel megáldott lelkének fényét a csakhamar súlyos megpróbáltatás — idegen uralom — alá került kárpátaljai magyarságra.

Úgyis, mint a munkácsi egyházközség lelkipásztor, úgy is, mint a kárpátaljai egyházkerület püspöke, nagyszabású alkotásokkal írta be nevét az utolsó 25 év történetébe. Munkácsra az egyháztársadalmi munkák végzését lehetővé tevő „Otthon” megteremtése, ifjúsági alakulatok, nőszövetség, bibliakörök szervezése, mindenek felett a lelkekre gyakorolt hatása, melynek nyomában az áldozatkészességnek hasonlíthatatlanul szép jelei nyilatkoztak; a Kálvin Nyomda, Egyházkerületi Segítő Egyesület megalkotása, Szeretetintézmények létrehozása, az egyházkerület egész területén a belső építési munka megszervezése, nagyszabású konferenciák rendezése s vezetése, az istenfélelem, keresztyén erkölcsök, a magyar nemzeti kultúra ápolása, erősítése érdekében néplap, naptár szerkesztése és kiadása („Szeretet” ujság 16., „Szeretet” naptár 18. évfolyama), hitelesítő iratok, traktátusok, vallásos költemények stb. kiadása, a magyar színjátszás, dal, sport ügyének védelme, előmozdítása, az Egyetemes Egyház anyagi megerősödése (Református Biztosítási Iroda) érdekében végzett fáradságtalan tevékenység jelzik örökké munkára vágyó lángelméjének gyakor-

lati megnyilatkozásait. Az egész volt csehszlovákiai reformátusság úgy tekintett rá, mint az „Ex oriente lux” állandó sugározatójára. Emellett végtelenül egyszerű, szerény, kedves egyénisége, jóakarátu, szelíd mosolyt tükröző arca, rokonszenves lényé kiválóan alkalmassá tették minden ellentét elsimítására, harcbanálló felek kibékítésére s a körülré élő emberek s különösen a lelki vezérsége alatt álló pásztorok körében olyan egészséges közszellem kialakítására, melynek párja messze földön nem található.

A jólétben el nem bízakodó, tomboló viharban meg nem rettenő, örök derűt sugárzó, páratlanul emberszerető férfiú képét láttuk a jubileumán Őt méltató beszédekben, amely képességek, ékes tulajdonságok megszerzésére s megtartására, saját vallomása szerint, az evangéliumi élet folytatására törekvés, a Krisztus igazi tanítványát és követőjét jellemző optimisztikus viláffelfogás és az isteni örök elrendelésben való rendíthetetlen hit és bizalom adták meg a lehetőséget... Életének és munkásságának e nevezetes évfordulóján azt kívánjuk Neki, — amit üdvözlő beszédében Egry Ferenc kisgejőci harangöntő, egyházmegyei gondnok, országgyűlési

képviselő kedves egyszerűséggel ekként fejezett ki: „Béla püspök! A kegyelmes Isten áldjon meg mind a két kezével s cselekedje, hogy sokáig lássuk még közöttünk szép magyar fejedet!” — egyben hálaadással és áldással magasztaljuk az Örökkévaló Isten nagy nevét, ki megengedte nekünk, hogy az általános világnyugtalanúság s a határaink közelében dühöngő háborús vihar közepette eddigél híven megőrizt s a béke, rend és nyugalom áldásait élvező hazánknak egyik kies pontján, a honfoglaló ősök dicső emlékeitől s a honszerető késői utódok áldozatos szeretettel megszentelt Munkácson e felemelő ünnepségnek tanúi s részesei lehettünk...

Beszámolóink hűsége nem nélkülözheti még annak megemléstét, hogy a kiválóan sikerült s áldásos hatásaiban felmérhetetlen ünnepség előkészítésével és megrendezésével járó nagy feladat elvégzéséért minden köszönet és elismerés *Dr. Tárczy Károly* állami felsőkereskedelmi iskolai igazgató atyánkfiait illeti, ki előzőleg maga is hosszabb időn, 25 éven át állt mint főgondnok a munkácsi egyház szolgálatában s ma is, mint egyszerű egyháztag, szíves készséggel munkálja annak anyagi és szellemi érdekeit... Ad multos annos!
Bary Gyula.

Tanulságok a debreceni Kollégium nevelési rendszeréből

(Folytatás.)

Lássuk a régi kollégiumi törvényeknek néhány intézkedését, amelyek az ifjúság erkölcsének megóvását célozzák. A mai modern kor szemüvegén nézve ezeket az intézkedéseket, talán különösöknek, sőt egyik-másikat mosolykeltőknek találjuk, de ha igyekszünk magunkat az akkori időbe és társadalmi helyzetbe beleélni, könnyen meggyőződhetünk ezen intézkedések szükséges voltáról. Mindenekelőtt vigyázzon a diák nyelvére. Kerülje a dévajkodó és haszontalan beszédet. Csak fontos okból, tisztességes célból folytasson beszélgetést. Különösen a könyvnyelvi, felesleges esküdözéseket kerülje, mert ezért megcsapatás után épen kivetik az iskolából. Így írják ezt elő az 1657-i, a tanulók erkölcséről szóló törvények. Más életmódja, viselkedése, felfogása és szándéka felől ne ítélkezzék senki, még kevésbé rágalmazzon, szidalmazzon, ócsároljon mást. Gyalázkodó verseket, névtelen leveleket ne írjon, gonosz híreket ne koholjon, ne terjesszen, a közállapotokról tiltott módon ne beszéljen és ne írjon. Aki efféle bűnökbe esik, megcsapják, lecsapják és kicsapják. Magán hosszút soha senki ne álljon se személyesen, se más útján, se szóban, se írásban, se tettel. Ha azt jelentené valaki, hogy valamelyik tanuló városi polgárt megbántott, az ügyet megvizsgálják és a bűnöst erkölcsi és anyagi jóvátételre szorítják. A XVII. és XVIII. században a diák és a városi polgár között az összeütközés igen gyakori volt, különösen azért, mivel a diákok a háborús idők körülményei miatt fegyvert hordtak, mint a katonák, amellyel, ha összeütközésre került a sor, sok kárt tettek a békés lakosságban. Bizony abban az időben, ha a diák nagy útra ment, fegyver nélkül nem indulhatott el. Az 1792-i törvény már nem tűri a diáknál a fegyvert.

Túlságba vitték a diákok az úgynevezett iskolai

lakomákat. Minden ürügyet felhasználtak, ilyen lakomák rendezésére: lakomáztak születésnapkor, névnapkor, vagy az iskolából való eltávozáskor. Bár ezek a lakomák sokszor kihágásokba csaptak át, de olyan tivornyáknak, amelyeket az egykorú szemtanúk a külföldi diákok mulatozásairól feljegyeztek, Debrecenben semmi nyomát nem találjuk. A tanári kar az ilyen lakomák rendezését már 1753-ban eltilti. Az iskolai lakoma szükségét legtöbbször jóakarathól a falusi gyülekezetek fedezték, mert a lelkész- vagy rektorkéző küldöttségek sohasem jöttek üres kézzel. A lakomák elmaradása után 1792 óta megengedi az iskola a tanulónak, hogy kegyurak és más előkelőségek meghívására azoknál ebédeken, vacsorákon résztvehesen, de szívére köti, hogy a tisztesség és fegyelem törvényeit tartsa szemelőtt. Le ne részegedjen, mert első ízben két, másodszor négy, harmadszor nyolcnapi elzárással és kenyérenvizen való koplalással bünhődik. Ha pedig végkép rabja az itálnak, kicsapják. Ha az esti 9 órai harangszót meghallja, késedelem nélkül térjen haza. Ha kintesavarog vagy koresmázik, vagy valami gyanús helyen tartózkodik, a városi hatóság kezébe esik, mely reggelig börtönben tartja, de aztán büntetés végett átadja az iskolának. Lacikonyhákba, csapszékekbe — mondja az 1796-i törvény —, valamint kávéházakba vagy tánchelyiségekbe, úgynevezett bálókba járni s ezekben és magánházakban táncolni szigorúan tilos. Asszonynak az iskolában különösebb engedély nélkül még nappal sincs semmi keresni-valója. Még a városi tanács is vigyáz arra, hogy az ifjak között olyan személyek meg ne fordulhassanak, akik „a szemérmességet nem előttük, hanem hátuk megett viselik”. Nagy figyelme legyen a cenzornak, hogy vajjon nem járnak-e némelyek noha egyébként tisztességes házak nőcskéihez és leányaihoz gyakrab-

ban, mint illenék, vagy nem cícomázzák magukat a tetszetősség kedvéért a piperézkedésig és a bujaságig. Ilyen szigorú intézkedéseknek tulajdonítjuk azon feltűnő jelenséget, hogy iskolában benn paráználkodó diáknak neve a törvényszéki jegyzőkönyvekben seholy sem fordul elő.

Dr. Veress István.

(Vége következik.)

K Ü L Ö N F É L É K

A csonkanagyszalontai egyházmegye őszi közgyűlése 1939 szeptember 19-én délelőtt 9 órakor kezdődött. Perez István esperes áhítatos, a lelkeket Istenhez emelő imája s bibliavlasása után a közgyűlés letárgyalta az 50 pontból álló tárgysorozatot. Ennek keretében az egyházmegye újonnan megválasztott két tanácsbírája: vitéz Leel-Össy Árpád sarkadi lelkész, országgyűlési képviselő és Paksy Sándor kötegyáni lelképásztor esküt tettek. Egyházmegyei számvevővé és iskolalátogatóvá megválasztották Szűcs Endre körösszakáli lelképásztort. Végtelen sajnálattal nélkülözötte az egész közgyűlés a mindenki által annyira szeretett és becsült egyházmegyei gondnokának: Dr. Szarka Sándornak jelenlétét, aki most épült fel súlyos betegségéből s boldogan készült az ő kedves egyházmegyéjébe, mégsem jöhetett el, mert felesége váratlanul megbetegedett. A közgyűlés táviratilag biztosította együttérzéséről szeretett gondnokát. Helyette világi részről Dr. Szőke Gyula tanácsbíró elnökölt. A közgyűlés után ebéd volt. Ezen Perez István esperes a Kormányzó urat köszöntötte. Több felszólalás volt még. Ezek során Elek Sándor lelkész arról szölt, hogy a csonkanagyszalontai egyházmegye alkotótagjai közül a mostani képviselőválasztáson három került be az „Ország Malmába”: vitéz Leel-Össy Árpád, Zih Károly ny. főszolgabíró, egyházmegyei tanácsbíró és Váczy Lajos komádi-i presbíter. Előző nap a tanügyi és számvevőszéki bizottságok tartottak közös értekezletet, ahol az időszerű kérdéseket tárgyalta.

Lelkészképesítő vizsgálatok a tiszántúli református egyházkerületben. Szeptember hó 19-én kezdődtek az első lelkészképesítő vizsgálatok a debreceni Kollégium kistanácstermében. Harmincnyolc ifjú Timótheus jelentkezett, akik közül jelesen képesítették: Balázs Zoltán, Bartha János, Bartha József, Bittó Zoltán, Csák László, Juhász Sándor, Kiss István, Szabó Béla, Szabó Dániel és Vándor Ernő; jól képesítették: Ábrahám Antal, Bányay Zoltán, Kéry Sándor, Kiss Gyula, Ladányi Imre, Mónus Ferenc, Nagy Károly, Nagy Sándor, Németh László, Püski Imre, Szabó Antal, Szabó Géza és Vass Béla; képesítették: Illési Gábor, Berek Péter, Ecsedi József, Görömbey Károly, Holló László, Jaksa János, Mezey Imre, Réthy István, Lénárt Gyula, Szabó László, P. Tóth István. Egy év múlva teendő javítóvizsgára utasított egy jelölt. Félév múlva teendő javítóvizsgára utasított négy vizsgázó. A vizsgálat végén az új segédlelkészek a Kollégium oratóriumában, ünnepélyes istentisztelet keretében tettek esküt; hozzájuk a távollevő püspök megbízásából Harsányi Pál h. elnök intézett kibocsátó beszédet. A második lelkészképesítő vizsga szept. hó 25-én kezdődött zárttermi írásbeli dolgozattal; ugyan-

ezen vizsga szóbeli része szept. 26-án kezdődött. Lapunk zártakor a vizsgálatok még folynak; erről tehát lapunk legközelebbi számában adunk részletes tudósítást.

HIVATALOS ÉRTEŚÍTÉS

Egyházkerületi bíróságunk elvi jelentőségű döntvénye áthelyezési ügyben.

Érvényben álló egyházi törvényeinknek a lelkészek és egyéb egyházi tisztviselők áthelyezésére vonatkozó rendelkezései, éppen azért, mert a törvényhozó a lelkiismeretes körültekintés maximumával kívánta szabályozni ennek a kényes feladatnak mind bírói, mind igazgatási részét, némiképpen bonyodalmasra sikerültek s ennek következtében a törvény gyakorlati alkalmazásánál különféle felfogások érvényrejutása lehetséges. Egyházkerületi bíróságunk elő akarván mozdítani azt, hogy az áthelyezés terén legalább egyházkerületünkben egységes bírói és igazgatási felfogás és gyakorlat alakuljon ki: egy erre a célra különösen alkalmas konkrét esetben elvi jelentőségű döntvényt hozott. A bíróság elnökségének óhajására és engedélyével ezt a döntvényt alább közöljük, azzal a megjegyzéssel, hogy belőle kizárólag a konkrét esetre vonatkozó közelebbi adatokat hagytuk ki az elnökség utasítására, minthogy ezek a nyilvánosságra nem tartoznak és az ügy nem a konkrét részletek, hanem az elvi jelentőség miatt tanulságos és közérdekű.

A szerkesztőség.

(Egyházkerületi bírósági végzés hiteles kiadmányja.)

27—1939. bírósági szám.

A tiszántúli református egyházkerületi bíróság időszaki tanácsa, mint közigazgatási bíróság hivatalból való áthelyezése ügyében, melyben a egyházmegyei bíróság ítéletével az áthelyezés mellőzését mondta ki, az egyházmegyei ügyész felterjesztési kérelme és felebbezése folytán, az alulírt helyen és napon a következő

v é g z é s t

hozta:

Az egyházkerületi bíróság az első bíróság ítéletét az E. T. VI. tc. 124. § 2. és 5. pontjai alapján feloldja és utasítja az első bíróságot, hogy mind az előkészítő eljárást, mind a tárgyalást ismétlje meg, nevezetesen az egyházmegyei elnökség az ügy előzményeül szolgáló büntető és egyházi fegyelmi bírósági iratokat szerezzze be, bocsássa a II. tc. 64. § szerinti kiküldendő tanácsbírák rendelkezésére, ezek pedig a helyszínen megjelenve, annak a kérdésnek vizsgálataival foglalkozzanak, vajjon az áthelyezendőnek további ottmüködése a gyülekezeti közérdek szempontjából mennyire hátrányos és a fennforogni látszó akadályok elháríthatók-e; evégből az áthelyezés lehető következeiseire vonatkozó törvényszakaszok ismertetése után (II. tc. 66., 67., 68. §) nyilvánosan kérdezzék meg a presbitériumot és az egyházközségi közgyűlést, de azokkal határozatot ne hozassanak, tanukihallgatást ne végezzenek és békeltetési kísérletet ne tegyenek; az eljárásukról készült jegyzőkönyvet a rendelkezésükre bocsátott bírósági iratokkal együtt terjesszék az egyházmegyei bíróság elé, mely szabályszerűen alkotott tanácsban az így elért adatok alapján hozzon az áthelyezés kérdésében

ítéletet és annak keretében rendelkezék az eljárással felmerült költségekről is; az egyházmegyei ügyész pedig, aki a jogerős egyházi bírósági ítélettel elrendelt áthelyezési eljárás során az áthelyezési indítványt képviseli, az egyházmegyei bíróság ítéletét, ha az az áthelyezést ki nem mondja, mindenesetre felebbezze meg az egyházkerületi bírósághoz.

I n d o k o k.

A tiszántúli egyházkerületi bíróság, mint fegyelmi bíróság, helybenhagyván a fegyelmi véttségét megállapító ítéletét, a VI. tc. 63. § alapján az áthelyezési eljárás megindítását rendelte el. Ez ítélet alapján a egyházmegye elnöksége kiküldte a egyházközségbe a II. tc. 64. § szerint alakított küldöttséget, azonban ez nem ismervén az ügy előzményeül szolgáló büntető- és fegyelmi bírósági ügyeket, feladatát megnyugtatóan már ezért sem végezhette. A küldöttség kihallgatta az eléje állított tanukat és azután megkérdezte a presbitériumot. A (nem tudni milyen alapon) kiválogatott tanuk általában az áthelyezés ellen nyilatkoztak, a presbitérium pedig titkos szavazás útján hozott határozatában az áthelyezés szükségessége mellett foglalt állást. Ezután az egyházmegyei bíróság meghozta ítéletét, kimondván, hogy az áthelyezésnek nincs szüksége, és az eljárási költségekben a egyházközséget marasztalván.

Az egyházmegyei ügyész az ítélet ellen nem jelentett be felebbezést, de kérte annak az egyházkerületi bíróság felülvizsgálata alá bocsátását. pedig törvényes időben felebbezést adott be az ítélet ellen.

Az egyházkerületi bíróság az egyházmegyei ügyész kérelmét az ítélet felterjesztése iránt mint felebbezést elfogadta, mert a VI. tc. 116. §-ának analógiájára úgy találta, hogy amint a nem illetékes helyen beadott felebbezést nem lehet emiatt visszautasítani, éppen úgy a tévesen elnevezett felebbezés sem utasítható emiatt vissza. Elfogadta az egyházkerületi bíróság felebbezését is, ámbár a presbitérium tagjait egyenként a hivatalból indított bírósági ügyben ügyfélnek tekinteni nem lehet, mégis egyrészt azért, mert az áthelyezési ügyekre nézve kialakult gyakorlat még nincs és így a magát érdekeltnek érző egyháztagnak fellépésének figyelmen kívül hagyása méltánytalanságot eredményezett volna, másrészt és még inkább azért, mert ebben az esetben nem a presbitérium döntésétől függ az áthelyezés szükségességének megállapítása.

Az egyházmegyei ügyész az egyházmegyei bíróság ítéletének megváltoztatására irányuló kérelmet nem adott elő; ellenben kéri a fellebbezett ítélet megváltoztatását és hivatalból áthelyezésnek kimondását.....

Sérelmezi a felebbező azt is, hogy az egyházmegyei elnökség egyáltalán külön eljárást indított az áthelyezés kérdésében és ezzel felesleges költséget okozott a egyházközségnek, holott, szerinte, mivel jogerős bírói ítélet kimondva az áthelyezési eljárás megindítását, az áthelyezést egyszerűen csak végre kellett volna hajtani. Az egyházkerületi bíróság felebbezőnek ezt az érvelését helytállóan nem találta.

Az egyházi törvények rendelkezései (II. tc. 63—71. §) értelmében az áthelyezési eljárás közigazgatási és nem fegyelmi bírósági eljárás, amint azt különösen a 69. §-nak a külön fegyelmi eljárás lehetőségéről szóló rendelkezése mutatja. De a törvény (II. tc. 63. §) nem is az áthelyezést, hanem csupán az áthelyezési eljárás megindítását mondja a fegyelmi bíróság ítéletében kimondhatónak. Ebből az következik, hogy tehát, ha a fegyelmi bíróság elrendeli is az áthelyezési eljárás megindítását, azt közigazgatási bírói úton le kell folytatni, mégis azzal a különbséggel, hogy az ilyen esetben az eljárás folytatása nem az egyházmegyei elnökség elhatározásától függ, hanem a jogerős bírói ítélet rendelkezésén alapul.

A törvény rendelkezése szerint (II. tc. 64. §) minden esetben — tehát a fegyelmi bíróság ítélete folytán megindulás esetén is — ki kell küldeni két tanácsbíró helyszíni vizsgálatra. Nyilvánvaló azonban, hogy ha az eljárás bírói ítélet alapján indul meg, nincs helye „a ténybeli adatok részletes feltárására, az esetleges panaszok megvizsgálására, ha szükséges, tanuvallomások felderítésére“ is kiterjedő vizsgálatnak, hiszen az áthelyezési eljárás alapjául szolgáló tényállást a fegyelmi ügyben hozott jogerős ítélet már felderítette, a jogerős ítéletet pedig csak perújítás útján lehetne hatályon kívül helyezni, sőt ez sem akadályozná az ítélet végrehajtását, ami nevezetesen az áthelyezési eljárás folytatásában áll. Nem feladata a helyszíni vizsgálatnak a bírói ítélet alapján megindult áthelyezési eljárásban a békeltetés megkísérlése sem olyan esetben, amikor a fegyelmi bíróság az áthelyezési eljárás megindítását nem az egyházközség tisztviselője és tagjai közti egyenetlenségnek okából, hanem magasabb erkölcsi érdekek védelmében mondja ki. A helyszíni vizsgálat feladata tehát csupán annak felderítése, hogy a jogerős fegyelmi ítéletben már megállapított tényállás mellett és annak figyelembevételével az áthelyezendő tisztviselőnek a gyülekezetben maradása a közérdek szempontjából mennyiben és milyen mértékig hátrányos és ottani sikeres működése egyáltalán lehető-e? Ezekre a kérdésekre a feleletet a presbitérium és szükség esetén az egyházközség tagjainak nyilvános megkérdezésével kell szerezni, presbitériumi vagy egyházközségi határozatnak azonban helye nincs, mert az áthelyezés kérdésében az egyházközség szerveit határozathozatal joga nem illeti és a törvény is csak az áthelyezés következményeire figyelmeztendőknak mondja. Másrészt a bíróságnak nem az a feladata, hogy a gyülekezetben elhangzott kívánságok szerint hozzon határozatot, hanem az előző fegyelmi ügy részleteit is figyelembe kell vennie, és különösen, ha az áthelyezést mellőzhetőnek találja, már az áthelyezési eljárás megindítását rendelő bírósági ítélet iránti tiszteletből is köteles álláspontját részletesen megokolni. Ezért rendelte el az egyházkerületi bíróság az előiratok beszerzését és a rendelkezési részben leírt eljárást.

Az egyházmegyei ügyésznek azt a kötelességét, hogy az áthelyezési indítványt a bírói ítélet alapján indult eljárásban képviselje, tisztségének természetéhez hozza magával. Más eljárásra az ügyészt nem utasíthatja az egyházmegyei elnökség sem, mely ilyen esetben nem irányítója az áthelyezés iránti eljárásnak, csak végrehajtója az eljárás folytatását rendelő bírói

ítéletnek. Azt pedig, hogy midőn az áthelyezési eljárás megindítását az egyházmegyei bíróságnál magasabb bíróság ítélete mondta ki, az ügyész az egyházmegyei bíróságnak az áthelyezést mellőző ítélete ellen az egyházkerületi bírósághoz felebbezni köteles, a VI. törvénycikk 68. és 131. §-aiban foglalt rendelkezések analógiájára ugyanazon ésszerűségi tekintetből találta a bíróság megállapítandónak.

Kelt Debrecenben, 1939. év szeptember hó 1-én.

A tiszántúli református egyházkerületi bíróság, mint felebbezési bíróság:

Dr. Szarka Sándor sk., D. Dr. Révész Imre sk.,
világi elnök. lelkési elnök.

Uray Sándor sk.,
jegyzőkönyvvezető.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
3783—1939. szám.

KÖRLEVÉL

tartalékos tábori lelkészek felvétele tárgyában.

A honvédség lelkigondozásának ellátására különleges esetben tartalékos lelkészek is igénybevételek. Az igénybevétel feltétele a nyilvántartásba való felvétel.

Felhívom azokat a 26—34 éves lelkészeket (segédlelkészeket, vallástanító-lelkészeket), akik tartalékos tábori lelkési kinevezésre magukat nyilvántartásba kívánják felvételni, hogy eziránti kérvényüket a lakóhelyük szerint illetékes járási, városi katonai parancsnoksághoz nyújtsák be. A tartalékos tábori lelkési kinevezésüket a m. kir. Honvédelmi miniszter úrhoz címzett, *katonai ügyben bélyegmentes* jelzéssel ellátott kérvényben kell kérniük.

Kinevezést az a lelkész kérhet, aki sorozáson *alkalmas* osztályozást nyert és a honvédséghez felavatatott (a honvédekűt letette). Aki tehát még nem volt sorozáson, de tartalékos lelkési kinevezést óhajt, annak utósorozásra kell jelentkeznie. Erre nézve felvilágosítást nyújt az elsőfokú közigazgatási hatóság.

A kérvényhez csatolni kell: *a*) lelkési szolgálati bizonyítványt, amely magában foglalja a személyi adatokat is (név, születési év és hely, szülőanyja leánykori neve, lelkési oklevél kelte és minősítése) és *b*) avatási (a honvédekű letételét igazoló) igazolványt.

Debrecen, 1939 szeptember 25. **Dr. Révész Imre,**
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
3796—1939. szám.

KÖRLEVÉL

az anyakönyvi kivonatok díjazásáról.

A református Egyetemes Konvent elnökségi tanácsának folyó évi augusztus hó 14. napján tartott ülése jegyzőkönyvéből a 9. sz. határozatban foglaltakat tudomásulvétel és tájékoztatás céljából a nagytiszteletű lelképásztor urakkal kivonatossan az alábbiakban közlöm:

Az anyakönyvi kivonatok kiállításáért járó díjak a lelképásztori javadalom alkatrészei, ezeknek elengedését az elnöki tanács csak abban az esetben tartja indokoltnak, ha az anyakönyvi kivonatot kérő kérvényéhez szegénységi bizonyítványt csatol, vagy az anyakönyvi kivonat kiállítását valamely hatóság kívánja az előtte folyamatban levő ügygel, illetőleg eljárással kapcsolatban s ezt az ügyet átiratában meg is nevezi.

Ezzel kapcsolatban felhívom a nagytiszteletű lelképásztor urak figyelmét a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló 1939. IV. tc. végrehajtása tárgyában kibocsátott 7720—1939. M. E. számú rendelet 68. §-ában foglaltakra, mely szerint az e célra szükséges anyakönyvi kivonatok és egyéb okiratok, amíg azokat más célra fel nem használják, feltételeesen illetékmentesek; az ilyen okiratokra a következő szöveget kell rávezetni: „Az 1939. IV. tc. végrehajtása céljára illetékmentes (7720—1939. M. E. számú rendelet 68. §.).” A felekezeti anyakönyvekből vagy egyéb feljegyzésekből készített ilyen kivonatok kiállításáért egy pengő kiállítási díjat lehet szedni.

Debrecen, 1939 szeptember 19.

Dr. Révész Imre, püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
3817—1939. szám.

KÖRLEVÉL

a zsidó tanulók gimnáziumi felvételéről.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 136,022—1939. IX. ü. o. sz. a. kelt leiratában egyik gimnázium kérelme folytán történt felterjesztéssel kapcsolatban azt közölte velem, hogy a zsidó szellemi proletáriátus megelőzése érdekében vált szükségessé a gimnáziumba felvehető zsidó tanulók létszámának bizonyos mértékű korlátozása.

Az erre vonatkozó 134,541/IX. sz. VKM rendelet éppen ezért nem tesz különbséget a felvétel szempontjából nyilvános és magántanuló között. Ebből kifolyóan a rendes tanulóul fel nem vett zsidó jelentkezők magántanulóul is csak a fenti rendeletben korlátozott keretek között vehetők fel, mert ellenkező esetben a szóbanforgó rendelkezés célját vesztené.

Debrecen, 1939 szeptember 20.

Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
3819—1939. szám.

KÖRLEVÉL

a nem szabványosított iskolai füzetek használatáról.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 1939. évi július hó 17-én 133,916—1939. IX. ü. o. szám alatt kelt rendeletével a felvidéki iskolákban a nem szabványosított iskolai füzetek használata tárgyában intézkedett. (L. a Hivatalos Közlöny 1939. évi augusztus hó 1-én kiadott 15. számában.)

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr e rendeletét megküldötte valamennyi egyházi főhatóságnak azzal a felkéréssel, hogy a főhatóságuk alatt álló iskolákra nézve azonos értelemben rendelkezzenek.

Utásítom a vezetésem alatt álló egyházkerület valamennyi iskolai hatóságát, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr által kiadott rendelet értelmében járjanak el.

Debrecen, 1939 szeptember 20.

Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
3822—1939. szám.

KÖRLEVÉL

az elemi népiskola I. osztályába való felvétel tárgyában.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 1939. évi augusztus hó 28-án 32,001—1939. V. a. sz. alatt kelt rendeletével módosító intézkedést adott ki az elemi népiskola I. osztályába való felvétel tárgyában. (L. a Hivatalos Közlönynek 1939. évi augusztus hó 1-én kiadott 17. számában.)

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr ezt a rendeletét megküldötte valamennyi egyházi főhatóságnak tudomásvétel és azonos intézkedés céljából.

Utásítom a vezetésem alatt álló egyházkerület valamennyi elemi népiskolát fenntartó egyházközségét arra, hogy az elemi népiskola I. osztályába való felvétel alkalmával a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr által kiadott rendelet értelmében járjanak el.

Debrecen, 1939 szeptember 20.

Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
3844—1939. szám.

KÖRLEVÉL

a mennyiségtan és mértan megosztása tárgyában.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 38,945—1938. V. 1. szám alatt valamennyi tankerületi kir. Főigazgató, a budapesti, debreceni és pécsi tanárképzőintézet Elnökségéhez a következő rendeletet intézte:

„Felmerült esetből folyólag tudomás- és a tankerületébe tartozó állami, kir. kath., községi, izr., társulati, egyesületi

és magángimnáziumok igazgatóival való közlés végett értesitem *Címel*, hogy hivatali elődömnök 1936. évi szept. hó 29-én kelt 5574—1936. eln. számú rendeletét, melynek értelmében a *gimnázium I. és II. osztályában a mennyiség tantervi tananyagát a rajz tanár is taníthatta*, az 1938. évi május hó 22-én kelt 109.670—1938. IX. sz. rendelettel kiadott új gimnáziumi Rendtartás 71. §-a hatályon kívül helyezte.

Eszerint a rajz tanár foglalkoztatása következőképpen alakul egy nyolcosztályos gimnáziumban: az alsó négy osztályban heti 2—2 óra rajz, mint rendes tantárgy, a VII—VIII. osztályokban műalkotások ismertetése heti 1—1 óra, az I. osztályban szépirás heti 1 óra. Ez összesen heti 11 óra. Ehhez jön a felső osztályokban heti 2—2 óra rajz, mint rendkívüli tantárgy, mely szintén beleszámítandó a rajz tanár kötelező óraszámába. (L. Rendtartás 73. § 3. pontját.)

A felsőosztályos rendkívüli rajz, eltérően a többi rendkívüli tantárgytól, a Tantervben a rendes tantárgyak sorában szerepel és csak azért lett rendkívüli tantárgy, mert a rajz tanulására kellő tehetség hiányában a felső osztályokban nem minden tanuló kötelezhető. A gimnáziumnak azonban alkalmat kell nyújtania a rajzkészséggel rendelkező tanulóknak, hogy tanulmányaikat ebben a tantárgyban is folytathassák. Éppen ezért a rajz tanárnak a rendkívüli rajz nem mellékfoglalkozás, hanem éppen olyan kötelező és rendes foglalkozás, mint bármelyik más tanár rendes órái. Ezek szerint tehát a rajz tanár heti óraszám 19 az olyan iskolában is, ahol párhuzamos osztályok nincsenek.

Ha azonban párhuzamos osztályok nélküli iskolában rendkívüli rajzra jelentkező tanuló egyáltalában nincsen, akkor taníthatja a rajz tanár az I. vagy még inkább a II. osztályban az egész mennyiség tantervet. (Rendtartás 71. § 3. pontja.)

Erről kebelbeli gimnáziumaink igazgatóságait alkalmazkodás céljából értesitem.

Debrecen, 1939 szeptember 25.

Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától

3953—1939. szám.

Nagytiszteletű Lelkipásztor Úr!

A Magyar Református Diákok Soli Deo Gloria Szövetsége 60.613—1939. V. a. szám alatt országos gyűjtésre kapott engedélyt a rozsnói ifjúsági tábor megépítésére. Az engedély folyó évi november hó 15-én lejár. Az országos gyűjtést az engedély szerint postai felhívás útján kell eszközölni és eredményét postatakarékpénztári befizetési lapon beszélni.

Szükségesnek látom, hogy a presbitériumok elnöksége e nemes cél elérésében református ifjúságunkat támogassa. Mindenütt, ahol Keresztyén Ifjúsági Egyesület vagy Soli Deo Gloria Kollégium van, ez egyesületekbe tömörült ifjúság egy-egy képviselője jelentkezni fog a nagytiszteletű Lelkipásztor uraknál. Kérem, méltóztassék nekik segítségükre lenni, kijelölni azokat az egyéneket, akiktől e célra adomány várható és a hozzájuk intézendő kéréseket Nagytiszteletűség jelen körlevelémre való hivatkozással ajánlásával látni el.

Mindennemű befolyó adományt azonnal csekklapon kell befizetni a Magyar Református Diákok Soli Deo Gloria Szövetsége — Rozsnói Tábor 90. szám, Budapest, IX., Kálvin-tér 8. csekkszámújára. Ilyen befizetési lap kellő számban áll minden gyülekezet rendelkezésére. Méltóztassék a gyűjtésre a gyülekezeti tagok figyelmét a szószékből is az adakozás meghirdetése során felhívni.

A rozsnói tábor részére Rozsnó városa, amelyben a református lakosság elnyészően kevés, 5 hold erdőterületet ajándékozott. Az ott felépülő ifjúságjóléti intézmény megérdemli a magyar református társadalom és a gyülekezetek támogatását is.

Debrecen, 1939 szeptember 27.

Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

3721—1939. szám.

KÖRLEVELÉL

a magánvizsgálatok bejelentése tárgyában.

Az 1935. VI. tc. 9. §-ának (3. bek.) rendelkezése szerint a tankerületi kir. főigazgató a felügyeleti jog gyakorlása céljából a magánvizsgálatokon megjelenhetnek. (Középiskolákról szóló 1934. XI. tc. Végrehajtási Utasítása 27. §, 39. oldal.)

Felhívom kebelbeli középiskoláink igazgatóságait, hogy a magánvizsgálatok idejét és a vizsgálatra jogosult tanulók számát a vizsgálat előtt legalább két héttel a tankerületi kir. főigazgatóságnak jelentsék be.

Debrecen, 1939 szeptember 25.

Dr. Révész Imre,
püspök.

Pályázati hirdetmények

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

3939—1939.

PÁLYÁZAT.

Pályázatot hirdetek a tiszántúli református egyházkerület *debreceni diakónusképzőintézetében* az 1939—40. tanévben betöltendő tíz növendék helyre. A sajátkezűleg írt felvételi kérvények, melyekhez ugyanígy készített önéletrajz, születési és legutolsó iskolai bizonyítvány, erkölcsi bizonyítványul is szolgáló ajánlólevél az illetékes lelkipásztorától, anyagi helyzetet igazoló hatósági bizonyítvány csatolandó, folyó évi november 10-ig adandók be a diakónusképzőintézet igazgatóságához (Debrecen, Ispóty-tér 9). Pályázhatnak olyan 18—30 éves fiatal emberek, akik legalább az elemi iskola VI. osztályát elvégezték. Az intézet az érdeklődőknek készséggel nyújt tájékoztatást.

Valamennyi szószékről kihirdetendő!

Debrecen, 1939 szeptember 27.

Dr. Révész Imre,
püspök.

A *hajdúszoboszlói református elemi iskolánál* az államsegélyes 13. és 14. számú belső tanítói állásokra, nyugdíjazástól feltételezetten, pályázat hirdettetik. Kötelesség díjlevélben előírva. Nők is pályázhatnak. Államsegélyre jogosult pályázók 21 napon belül adhatják be kellőleg felszerelt kérvényeiket, válaszbélyeget mellékelve, az Iskolaszékhez.

Az *Országos Református Tanáregyesület* és az Országos Evangélikus Tanáregyesület közös tankönyvbizottsága pályázatot hirdet a református és evangélikus gimnáziumok és leánygimnáziumok számára az új Tanterv szerint készítenő következő tankönyvekre:

1. Gazdasági és társadalmi ismeretek a VI. osztály számára. Pályázati határidő 1940 március 15.

2. Föld- és néprajz az I. osztály számára. Pályázati határidő 1940 március 15.

3. Föld- és néprajz a II., III. és VII. osztály számára. Pályázati határidő 1940 december 31.

A pályázat titkos. Jelíges levéllel ellátott pályaművek a jelzett terminusokig a debreceni református gimnázium igazgatóságához adandók be. A pályadíjnyertes mű Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli Református Egyházkerület Könyvnyomda-Vállalatának tulajdonába megy át. A szerzői díj a tankönyv eladási árának 10%-a, amit az említett könyvnyomdával a szerzőknek a teljes kiadás után a tankönyv megjelenésekor folyósít.

Debrecen, 1939 szeptember hó 26.

Dr. Papp Ferenc.

Dr. Bánkúti Dezső,

TARTALOM:

Bary Gyula: Bertók Béla püspök jubileuma.
Dr. Veress István: Tanulások a debreceni Kollégium nevelési rendszeréből.
Különlék.
Hivatalos értesítés.
Pályázati hirdetmények. — Hirdetések.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés

DEBRECEN

Telefon: 20-06 és 15-48

Alapította:

Sesztina János 1819-ben.

**Ipari-, mezőgazdasági-, háztartási-,
gázoltalmi- és légvédelmi cikkek.****Alföldi Takarékpénztár Debrecenben**

Ferenc József-út 16.

Betéteket előnyösen gyűmölcsöztet és azonnal kifizet. Kölcsönöket állandóan folyósít. — Mint a Futura főbizománya, foglalkozik a termény-üzlet minden ágával.

TELEFONOK:

Bank: 19-70. és 22-32. Terményosztály: 28-66. szám.

RUFF MIHALYmodern szobafestő, mázózó
és bútorfényező vállalata**VÖRÖSMARTY-
UTCA 3. SZÁM.**

TELEFONSZÁM: 33-57.

**MAGYAR ÁLTALÁNOS
HITELBANK****DEBRECENI FIÓKJA**

Piac-utca 45-47. Telefon: 23-70., 23-71.

**FOGLALKOZIK A BANK-
ÜZLET MINDEN ÁGÁVAL****123 megbízható cégnél**

nyújt vásárlási lehetőséget! Egy helyen jelent fizetési kötelezettséget! A havonta megújuló állandó továbbvásárolhatás jogával!

**a „Takarékosság”
Kereskedelmi R.-T.**

bevásárlási rendszere, mely a mai gazdasági helyzet legmegfelelőbb beszerzési módját biztosítja a vásárlóközönség számára

A „TAKARÉKOSSÁG” vásárlási igazolványai és utalványai a „Takarékosság” igazgatóságánál igényelhetők

Debrecen, Deák Ferenc-u. 6. sz.**ISKOLAI író-, rajzszerkek,
irkák, füzetek,
papíráruk**a legjobb minőségben
olesón beszerezhetők a**„MÉLIUSZ” könyvkereskedésben****DEBRECEN,
Ferenc József-út 26. sz.****100-féle cikket vásárolhat,
de csak egy helyen fizeti havi részletekben,
ha szükségletét****az „UNIO” Központi Hiteliroda**

cégei útján szerzi be.

Hitelrendszerünk kényelmes, olcsó és megbízható. — Vásárlásra jogosító igazolványa, ha még nincs, igényelje irodánkban:

Piac u. 44. Marx-féle ház, földszint.**Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez**a **gáz** a legjobb, legolcsóbb, legtisztább;
a **gáz** a legkényelmesebb;
a **gáz** a leggyorsabban kezelhető;
a **gáz** melege pontosan szabályozható;
a **gáz** számlaértéke egy hónappal későbbben fizetendő.
A gázvezetékeket **5 évi részletre** készítjük és a bevezetés költségeit a gáz állandó használata esetén nagyrészt visszatérítjük.

Főzőt, tűzhelyet, autogeysert, fürdő- és fűtőkályhát olcsón bérbeadunk.

Díjtalan felvilágosítások, készülékek bemutatása, költségvetés:

BATTYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 28-53. sz.**DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.****ÜGYELJÜNK A KERESZTNÉVRE!****MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORÚS
HARANGÖNTŐ MESTERE****Szlezák László****harang- és ércöntőde,
harangfelszerelési és haranglábgyára****Budapest, XIII., Petneházy-u. 78.**

(Frangepán-u. mellett)

**SAJÁT HÁZI
Telefon: 291-3-53****KITÜNTETVE: Párisi világhiállításán díszoklevéllel, 8 nagy arany- és 1 ezüstéremmel, több állami díszoklevéllel**

Mielőtt harangot rendelnének, forduljanak teljes bizalommal a régi és megbízható céghez!!!

SZÁMTALAN ELISMERŐ LEVÉL!Előnyös fizetési feltételek!
Költségvetés és kiszállítás díjtalan!